

Joga van, mert a művész felfokozottabban érzi, de nemcsak érzi, művekben ki is tudja fejezni az őt megszüelő, az őt önmagából kitermelő, az őt körülvevő társadalom gondjait, vágyait, jövőjét.”

A nyolcvanas–kilencvenes évek átvezető időszakának két rendkívül fontos munkája van. Mindkettő összefügg a rendszerváltozással és az azt párhuzamosan érzékelhető „olvadással”. Így kerülhetett először magyar könyvszeretők kezébe Faludy György versfordításainak vaskos gyűjteménye és Határ Győző több munkája. S ezekben Kassnak nemcsak nagy, de művészi szempontból is elévülhetetlen érdeme van. Néhányan már megkérdezték, vajon nem plágium-e Kass részéről, hogy Határ Győző műveihez nem kisebb mester, mint Dürer metszeteit használta, majd a Faludy-illusztrációk egyetlen motívumra felfűzött emblémasorozatok-e! Aki ismeri Kass életművét, szellemi tájékozódási pontjait, irányítót, azok nem kérdezhetnek ilyet. Mert egyértelmű, hogy a XXI. század küszöbén alkotó művész sem függetlenítheti magát a megelőző korok alkotásaitól. Ha Kass belerajzol Dürer metszeteibe, továbbgondolja annak századokkal korábbi felvetéseit. Ha Faludy György fejére komponál saját vagy műtörténeti jeleket, akkor kérdéseket fogalmaz, helyettünk és nekünk. Nem lehet véletlen tehát, hogy az eredeti Faludy-illusztrációk tovább éltek, s a költő tizennyolc új verset írt, éppen a grafikák hatására. S akkor még nem beszéltünk a Biblia grafikai megjelenítéseiről; az orvosportrékról, vagy éppen a japán haiku-transzformációkról. S ez már a kilencvenes évek világa, a letisztulás, a végsőkig való szikár fogalmazás időszaka. Annak a felismerésnek szellemében és jegyében, hogy a végső igazságok a legegyszerűbb szavakkal kimondhatók, a legtisztább formában megfogalmazhatók, a legegánsabb vonalakkal fölrajzolhatók. Ám ehhez szüksége van hetven év élettapasztalatára, a fél évszázadnyi művészi munkára, töretlen erkölcsi tartásra és közösségi bizalomra. Mindarra, ami Kass Jánosra és művészetére jellemző. Boldog lehet, kit barátjának tekint: büszke, ki alkotásait szereti és ismeri: s megnyugvással nyugtázzhatja mindenki, hogy élnek közöttünk olyan európai mértékkel mérhető művészek, akiknek alkotásai nem csupán beépülnek az egyetemes művészet legprogresszívebb vonulataiba, de őrzik magyarságunk megannyi színét, értékét.

